

AANGEZICHTS- EPITHESEN

INHOUD

01	Inleiding	4
02	Aangezichtsepithese	5
03	Multidisciplinair team	8
04	Verloop van de behandeling	9
05	Een aangezichtsepithese dragen	11
06	Een aangezichtsepithese onderhouden	12
07	Kosten	13
08	Risico's en complicaties	14
09	Meer informatie	15
10	Contact	15

01 INLEIDING

U werd doorverwezen naar de afdeling Mond-, kaak- en aangezichtschirurgie voor één of meerdere aangezichtsepithesen.

In deze brochure leest u meer over de behandeling, de nazorg en de aandachtspunten. Dit is een algemeen overzicht, dus aarzel zeker niet om bijkomende vragen te stellen over uw specifieke situatie.

Meer informatie over uw opname in ons ziekenhuis vindt u in de brochure over het chirurgisch dag-ziekenhuis of de algemene opnamebrochure.

We wensen u alvast een spoedig herstel toe.

02 AANGEZICHTSEPITHESE

Een aangezichtsepithese is een op maat gemaakt medisch hulpstuk dat gebruikt wordt om een afwijking in het aangezicht te herstellen. In de meeste gevallen wordt hiermee een oor, oog of neus vervangen. Die afwijking kan aangeboren zijn of ontstaan als gevolg van een ongeval (trauma) of een uitgebreide operatieve ingreep.

De epithese wordt vastgehouden door 2 of meer aanhechtingspunten (implantaten) die in het schedelbot worden geplaatst. Aan de hand van radiologische beeldvorming wordt de ideale positie van deze implantaten bepaald.

Aangezichtsafwijkingen kunnen een grote impact hebben. Niet alleen functioneel, maar zeker esthetisch en psychologisch beïnvloeden ze uw welzijn en de levenskwaliteit. Aangezichtsepithesen op implantaten bieden een stabiel en esthetisch resultaat en verbeteren de levenskwaliteit aanzienlijk.

Soorten aangezichtsepithesen

Er bestaan verschillende soorten epithesen naargelang de plaats van de aangezichtsafwijking. We onderscheiden:

Oorepithesen

Neusepithesen

Oogepithesen

Verankering met implantaten

Soorten implantaten

Een implantaat is een titanium schroef die in het bot geplaatst wordt en waaraan andere structuren vastgemaakt kunnen worden. Implantaten worden vaak in de boven- of onderkaak geplaatst om een ontbrekende tand te vervangen of een gebitsprothese te fixeren. Maar naast tandimplantaten bestaan er ook implantaten die buiten de mond gebruikt worden. Die kunnen in het schedelbot geplaatst worden om externe hulpmiddelen zoals een epithese te ondersteunen.

Voorwaarden voor implantaten

De arts beoordeelt of het mogelijk is om implantaten te gebruiken. Meestal heeft een patiënt genoeg aan 2 implantaten. De belangrijkste voorwaarde daarbij is de aanwezigheid van voldoende bot van goede kwaliteit op de plaats waar het implantaat moet komen.

In de volgende gevallen moet bijkomende evaluatie uitwijzen of implantaten de meest aangewezen optie zijn om de epithese te ondersteunen:

- ▲ Onvoldoende bot ter hoogte van de implant regio
- ▲ Bestraling in het hoofd-halsgebied (radiotherapie)
- ▲ Behandeling met chemotherapie
- ▲ Voorgeschiedenis van immuundeficiëntie, orgaantransplantaties, osteoporose, systeemziekten
- ▲ Gebruik van anti-resorptieve (bv. bisfosfonaten) of anti-angiogene medicatie

Bij deze medische aandoeningen of voorgeschiedenis bestaat een verhoogd risico dat het implantaat niet goed in het schedelbot vastgroeit. Het is mogelijk dat de chirurg om deze reden beslist een extra (derde) implantaat te plaatsen. Dat bijkomend implantaat zit dan klaar onder de huid voor het geval dat een ander implantaat niet meer bruikbaar is. Een extra implantaat wordt meestal geplaatst bij oogepithesen.

Een tussenstuk of abutment

Een abutment is één van de tussenstukken die de verbinding vormen tussen het implantaat en de epithese. Het abutment wordt op het implantaat geschroefd en overbrugt de afstand van enkele millimeters tussen het implantaatoppervlak (ter hoogte van het bot) en het huidoppervlak.

Om het risico op infectie en defecte implantaten zoveel mogelijk te beperken, moet dit abutment en de omliggende huid dagelijks gereinigd worden (zie verder in de brochure).

Verankeringsystemen

Om de epithese aan het abutment (en dus aan het implantaat) vast te maken, wordt op het abutment een verankeringspunt geplaatst. Hiervoor zijn 2 systemen beschikbaar. Samen met de arts wordt beslist welk systeem het best past bij uw specifieke situatie.

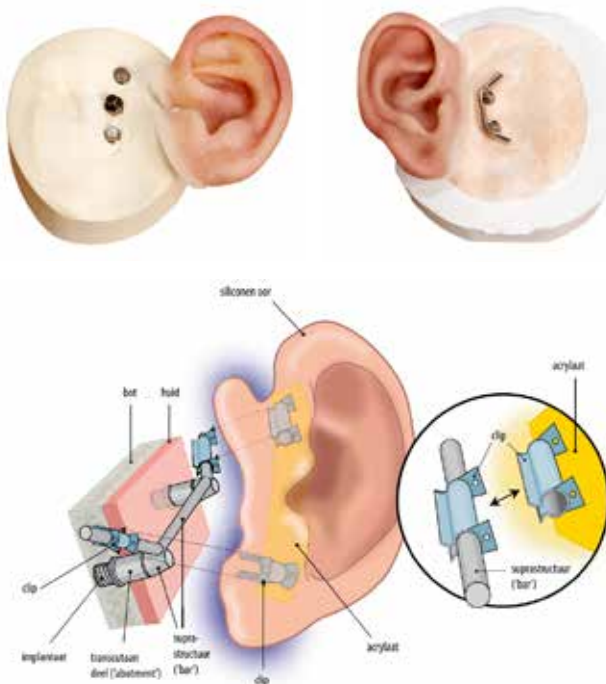
Magnetisch systeem

- ▲ Op het abutment wordt een connectiestuk (Magnacap) geplaatst. Dat hecht vast aan een magnetische metalen plaatje dat ingebouwd wordt in de epithese. Zo ontstaat een stabiel en stevig contact tussen het verankeringspunt en de epithese.
- ▲ Een magnetisch systeem kan een meerwaarde zijn als u moeilijkheden hebt met fijne motoriek of hand-hoofdcoördinatie bij het plaatsen van de epithese. Als de epithese in de buurt komt van de verankeringspunten, trekt het magnetisch systeem de epithese aan naar de correcte positie.

Steg- of baarconstructie

- ▲ Bij een steg- of baarconstructie worden de individuele implantaten verbonden met een metalen staaf (steg of baar). In de epithese zijn kliksystemen (clips) gebouwd waarmee de epithese op de metalen staaf geklikt kan worden.
- ▲ Een steg- of baarconstructie biedt, in vergelijking met het magnetisch systeem, meer steun en stabiliteit. Het vraagt wel meer fijne motoriek om de epithese correct te plaatsen.

Ook deze verankeringspunten moeten dagelijks gereinigd worden om het risico op infectie en defecte implantaten zoveel mogelijk te beperken. Zeker onder de steg- of baarconstructie kunnen vuil en bacteriën zich opstapelen.

03 MULTIDISCIPLINAIR TEAM

Verschillende specialisten zijn betrokken bij de ontwikkeling van een epithese.

Arts

- ▲ Op de eerste consultatie evalueert en fotografeert de arts de aangezichtsafwijking. De verschillende behandelmogelijkheden worden dan met u besproken.
- ▲ Als u voor een epithese kiest, wordt driedimensionale radiologische beeldvorming van de schedel genomen. Dat gebeurt met een CT- of CBCT-scan aan lage stralingsdosis. Dankzij deze scan kan de arts de kwaliteit van het schedelbot beoordelen om zo de geschikte positie van de implantaten te vinden.
- ▲ De arts plaatst de implantaten zoals vooraf bepaald op de ideale positie tijdens een korte ingreep onder algemene verdoving.
- ▲ Wanneer de implantaten voldoende ingegroeid zijn, kan de epithese gemaakt worden. Hiervoor wordt u naar een anaplastoloog verwezen.

Anaplastoloog

- ▲ Een anaplastoloog is een specialist, vaak met een achtergrond als tandtechnicus, die ontbrekende lichaamsdelen zo realistisch mogelijk namaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met uw verwachtingen.
- ▲ Doorheen meerdere consultaties/zittijden wordt uit kunststof een epithese op maat gemaakt. De anaplastoloog houdt rekening met de vorm, kleur en textuur van uw gelaat.

Onze afdeling werkt al lang nauw samen met anaplastologen. Daardoor beschikken we over uitgebreide kennis en ervaring.

04 VERLOOP VAN DE BEHANDELING

Om een functionele epithese te bekomen, doorloopt u een traject met verschillende fasen bij de arts en anaplastoloog.

Consultatie op de afdeling Mond-, kaak- en aangezichtschirurgie

Tijdens deze consultatie wordt de aangezichtsafwijking geëvalueerd en de behandelingsmogelijkheden besproken. We voeren bijkomende klinische en radiologische beeldvorming uit. Als een aangezichtsepithese op implantaten de meest aangewezen behandeling is, wordt u doorverwezen naar de anaplastoloog.

Consultatie bij de anaplastoloog

Deze consultatie dient als eerste kennismaking met de anaplastoloog. Tijdens deze consultatie wordt ruim de tijd genomen om het volledige proces duidelijk uit te leggen en uw vragen te beantwoorden.

Eerste chirurgische ingreep door de behandelende arts

De eerste ingreep gebeurt onder algemene verdoving en bestaat uit twee delen.

Implantaten plaatsen

- ▲ Het aantal geplaatste implantaten hangt af van het anatomisch gebied. Voor neus- en oorepithesen worden vaak twee implantaten geplaatst. Voor oogepithesen zijn dat er vaak drie: twee implantaten en één extra implantaat.
- ▲ De implantaten plaatsen kan via een één-fase of twee-fase protocol:
  - Eén-fase: Bij plaatsing van het implantaat wordt gelijktijdig een tussenstuk (abutment) geplaatst. Het implantaat met abutment ligt onmiddellijk na de ingreep bloot. Dit protocol geniet de voorkeur.
  - Twee-fase: Na plaatsing van het implantaat wordt het opnieuw bedekt door huid. Het implantaat krijgt de tijd te vergroeien met het bot zonder in contact te zijn met de buitenwereld. Dit protocol wordt toegepast als we verwachten dat het implantaat moeizaam zal integreren in het bot.

Zacht weefsel rond de implantaten uitdunnen

Om ervoor te zorgen dat de huid en onderliggende lagen rond de implantaten stabiel blijven als u de epithese draagt, wordt dit weefsel uitgedund. Afhankelijk van de voorgeschiedenis is het af en toe nodig om een stukje huid te nemen van een andere plaats op het lichaam (vaak bovenbeen) om de implantaatregio voldoende voor te bereiden. Zo worden toekomstige infecties en irritaties van de huid rond de implantaten evenals ongemakken bij het dragen van de epithese vermeden.

Herstelperiode

Na het plaatsen van het implantaat wordt een herstelperiode van een 3-tal maanden voorzien waarin bot rond het implantaat kan groeien, waardoor de stevigheid van het implantaat toeneemt. Dit proces wordt ook osseo-integratie genoemd. De herstelperiode is ook van groot belang voor de huid en zachte weefsels rond de implantaten. Die krijgen zo de tijd om zich te stabiliseren rond de implantaten.

Tweede chirurgische ingreep door de behandelende arts

Als voor een twee-fasig protocol gekozen werd, worden na de herstelperiode de implantaten vrijgelegd en de abutments op de implantaten geplaatst. Vanaf dat moment ligt het implantaat met abutment bloot. Deze ingreep kan gebeuren onder lokale verdoving. Soms is het nodig om ook het zachte weefsel nog wat extra uit te dunnen.

Verdere procedure bij de anaplastoloog om de epithese te maken

Eens de implantaten en abutments geplaatst, genezen en gestabiliseerd zijn, wordt u opnieuw naar de anaplastoloog verwezen voor de vervaardiging en afwerking van de epithese.

Afhankelijk van het type aangezichtsepithese worden meer of minder consultaties voorzien:

- ▲ Neusepithese: 3 consultaties over een periode van 3 weken
- ▲ Oorepithese: 5 consultaties over een periode van 5 weken
- ▲ Oogepithese: 3 consultaties over een periode van 3 weken

05 EEN AANGEZICHTSEPITHESE DRAGEN

Vroeger werd een epithese gedragen met kleefmiddelen, bijkomende hulpmiddelen (bv. bril-structuur) of door de epithese te laten rusten op het gelaat. Vandaag gaat de voorkeur naar het gebruik van 2 of meer implantaten. Onderzoek heeft aangetoond dat die een stabielere en meer betrouwbare manier bieden om de epithese te dragen. De epithese kan op de implantaten geplaatst worden met een kliksysteem (baar, clips) of met een magnetisch systeem. Samen met de arts en de anaplastoloog bekijkt u welk systeem het best bij u past.

Verwijder de epithese 's avonds en reinig ze grondig. Draag ze niet 's nachts.

06 EEN AANGEZICHTSEPITHESE ONDERHOUDEN

Een epithese draagt u doorheen de hele dag. Daarom is het belangrijk ze goed te onderhouden. Ook de huid onder uw epithese moet u proper houden. Een goede hygiëne is belangrijk om de epithese comfortabel te kunnen dragen en het risico op toekomstige problemen zo veel mogelijk te beperken.

De epithese

- ▲ **Dagelijks:** Was de epithese met lauw water en zachte antibacteriële zeep (bv. handzeep van Dettol). Hierbij is het belangrijk de binnenkant van de epithese (waar de epithese de huid raakt) en de verankeringspunten (clips en/of magneten) grondig te reinigen. Dat kan met een zachte tandenborstel. Spoel de epithese nadien met lauw water.
- ▲ **Een keer per week:** Dompel de epithese onder in een oplossing van antibacteriële zeep (bv. 5% geconcentreerde Dettol + 95% water) gedurende 20 minuten. Spoel ze nadien met lauw water.
- ▲ **Opbergen:** Na reiniging van de epithese maakt u ze droog of laat u ze drogen aan de lucht. Zo kunt u de epithese proper opbergen.
- ▲ U mag de epithese dragen tijdens het douchen en baden.

De huid onder de epithese

- ▲ **Dagelijks:** Reinig de huid met water en milde zeep. Het is niet ongebruikelijk dat er korstjes rond de tussenstukken (abutments) ontstaan. Die kunt u weken met babyolie of warm water. Borstel ze daarna weg met een zachte tandenborstel.
- ▲ Neem contact op met onze afdeling bij pijn, overdreven roodheid, irritatie, jeuk of zwelling van de huid onder en/of rond de epithese.

Let op: Vervang de tandenborstel die u gebruikt om de epithese en de onderliggende huid te reinigen om de 3 maanden.

07 KOSTEN

Implantaten

- ▲ Er is een tussenkomst door het ziekenfonds voor de aankoop en plaatsing van de implantaten.
- ▲ Voor plaatsing van de implantaten rekent onze afdeling een kostprijs aan per implantaat.

Epithese

- ▲ Het maken van een aangezichtsepithese wordt terugbetaald door het ziekenfonds. Daarvoor hebt u een goedgekeurde aanvraagbundel nodig. U krijgt de nodige documenten van ons secretariaat.
- ▲ Elke epithese wordt om de 18 maanden vernieuwd. Ook de vernieuwingen worden volledig terugbetaald door het ziekenfonds.
- ▲ U brengt samen met de arts en de anaplastoloog de aanvraagbundel in orde en dient die in bij de mutualiteit. Na goedkeuring kan de anaplastoloog de epithese maken.

08 RISICO'S EN COMPLICATIES

Een epithese op implantaten dragen, kan mogelijke complicaties en risico's met zich meebrengen. Hieronder sommen we de meest voorkomende risico's op.

Een implantaat is defect

Een implantaat faalt wanneer het niet meer stevig vastzit in het bot. Het implantaat is onvolledig of niet meer vergroeid in het bot, waardoor de epithese niet op een correcte manier gedragen kan worden. Meerdere oorzaken kunnen aan de basis liggen van implantaatfalen: bestraling in het hoofd-halsgebied (radiotherapie), infectie van de huid rond het implantaat, immunosuppressie, gebruik van anti-resorptieve (bv. bisfosfonaten) of anti-angiogene medicatie.

Om de kans op implantaatfalen zo beperkt mogelijk te houden, moet u de epithese, de implantaten, abutments, verankeringspunten en de huid rond de implantaten goed reinigen en onderhouden.

Drukpunten of prikkelfibromen

Als de prothese niet perfect op de implantaten past of niet mooi op de huid aansluit, kan dit leiden tot kleine wonden (drukpunten) op de onderliggende huid. Die drukpunten kunnen pijn, irritatie of zwelling veroorzaken en het draagcomfort aanzienlijk verminderen. Bij een nieuwe epithese moet hier streng op gecontroleerd worden. Zo kan de epithese aangepast of de onderliggende huid uitgedund worden om nieuwe drukpunten te vermijden.

Als u de epithese verder draagt ondanks de aanwezigheid van drukpunten, kunnen zich irritatiefibromen ontwikkelen. Dat zijn lokale bindweefselwoekeringen die het draagcomfort van de epithese verminderen.

Kleurverschil en schade aan de epithese

Door de epithese frequent te dragen, kan de kunststof onder invloed van het zonlicht verkleuren. Dat kan het esthetisch resultaat negatief beïnvloeden. Epithesen kunnen om de 18 maanden vernieuwd worden bij de anaplastoloog. Herstellingen aan de epithese gebeuren eveneens via hem/haar.

09 MEER INFORMATIE

Voor meer informatie kunt u de website raadplegen van de samenwerkende anaplastologen op www.anaplastologie.be.

Met epithese

Zonder epithese

10 CONTACT

Afdeling Mond-, kaak- en aangezichts chirurgie, Dienst Plastische heelkunde

Poli K12 - Ingang 12, route 1205

Poli P8 - Ingang 25, route 250

Tel. 09 332 32 78

Spoedgevallendienst

Ingang 26, route 1226

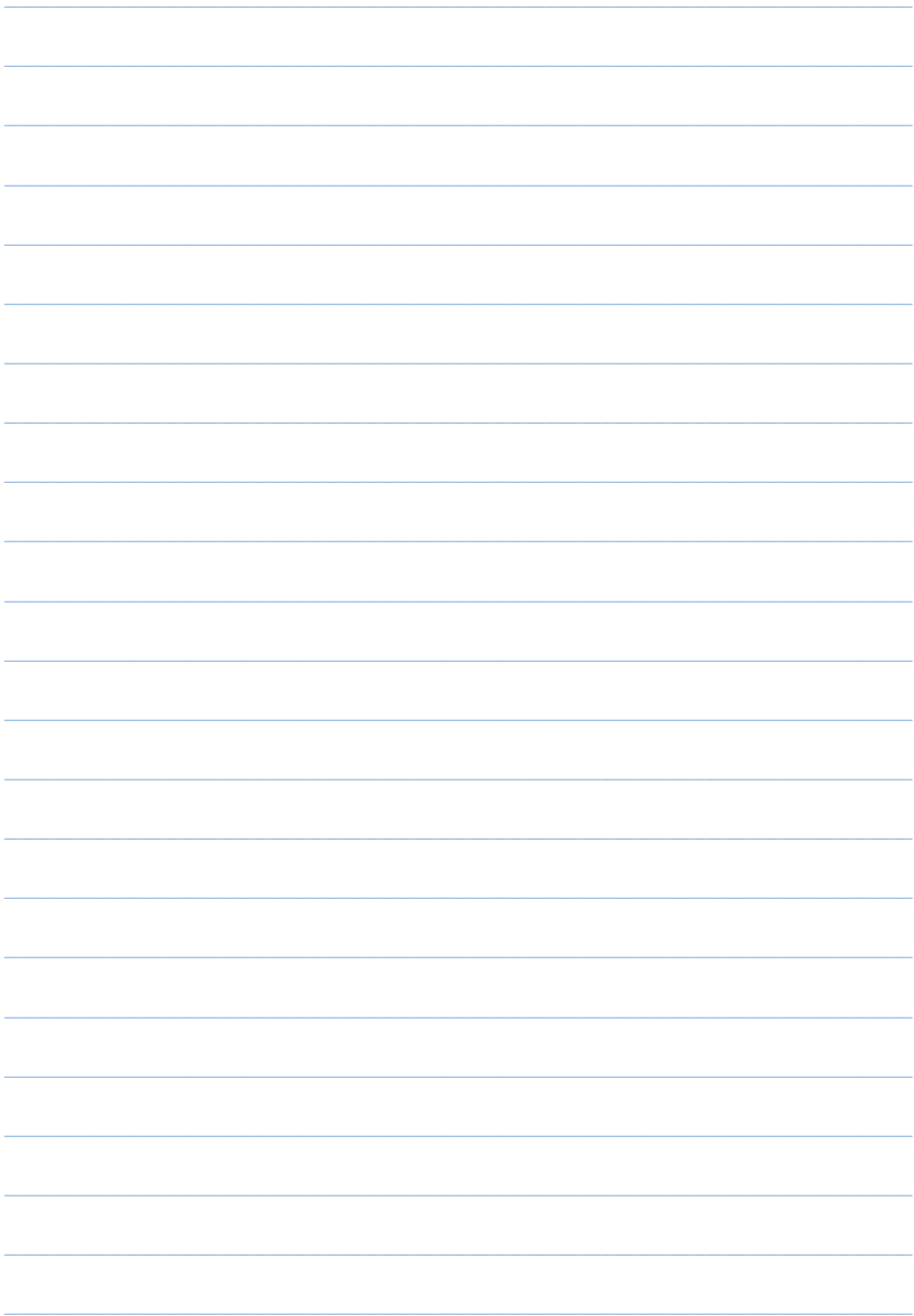
Tel. 09 332 50 24

Afdeling Mond-, kaak en aangezichtsheelkunde

Dienst Plastische heelkunde

Poli K12 - Ingang 12, route 1205

Poli P8 - Ingang 25, route 250

T +32 (0)9 332 32 78

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

